

Баҳоси 3 тӣғин

Юрий Владимирович Андропов ва «Зеленоградстрой» бирлашмаси III-қурилиш бошқармаси комплекси (Давоми иккинчи бетда).

УНИНЧИ ҲАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ТУҚҚИЗИНЧИ СЕССИЯСИ

СССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1984 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҲАМДА 1983 ЙИЛГИ ПЛАННИНГ БАЖАРИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

(Боши иккинчи бетда).

Қишлоқ хўжалиги меҳнатчиларининг ютуқларини таъкидлаб ўтиш зарур. Бу йил ҳам уларнинг бир қанча республика ва областларда нуқулда оби ҳаво шартлари билан боғлиқ бўлган кўпгина қийинчиликларни бартараф этишларига тўғри келди. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотини 4,6 миллиард сўмлик миқдорда ёки 3,6 процент кўпайди. Дон, қанд лавлаг, чой бағри, чорма ва парранда, сут, тухум ва бошқа бир қанча маҳсулотларини ҳарид қилиш 1982 йилга нисбатан ортди.

Кўпгина областлар ва республикаларнинг галларкорлари бу йил мамлакатнинг Озёк-овқат программасини амалга оширишга саломат хисса қўдилар. РСФСРнинг Ноқоратупроқ зонасидаги ҳамма областлар ва автоном республикалар дон, сут ҳарид қилиш планини, уларнинг кўпчилиги эса чорма ва парранда ҳарид қилиш планини бажардилар. Бу — партиянинг Ноқоратупроқ ўлкани обод қилиш соҳасида амалга ошираётган йўли ўз самараларини бераётганидан, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга иккинчи таъсир ўтказётганидан далолат беради.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми қарорларига биноан, қишлоқ хўжалиги янада мукамалроқ техника воситалари билан таъминланди. 1983 йилда ерларни меио-рацонал шохасида катта иш ўтказилди.

Темир йўл транспортининг ишн яхшиланиди, унинг юк обороти 1983 йилда 4 процент кўпайди.

Халқ хўжалигининг барча тармоқларида катта капитал қурилиш программаси бажарилди. Давлат капитал маблағи ҳисобига асосий фондларини ишга тушириш 1983 йилда 4,4 процент кўпайиб, 122 миллиард сўмликдан ортди.

Ундирма ва ишлама са-ноатида, қишлоқ хўжалиги-да, транспортда, ношқил қириш соҳасида кўпгина йиринк объектлар ишга туширилди. Улар орасида 4,5 минг километр узунлидаги Уренгой — Помери — Ужгород магистрал газ қу-руви бор. Жаҳон практика-сидаги шу ноёб инженерлик техника иншооти норматив муддатлардан тахминан уч хисса тезроқ қуриб битказилди, бу — ишчиларимиз, мутахассисларимиз ва олим-ларимизнинг жуда катта ға-лабасидир. АҚШ маъмурияти газ қуруви қурилишини бар-бод қилиш мақсадида қур-ган камситувчилик чоралари чиппака чиқди. Газ қуруви-ларнинг муваффақиятли қуриб битказилганини СССРнинг иқтисодий ва илмий-тех-навий потенциални жуда кат-та имкониятларини, хўжа-лик юритилишини планли сис-темаси афзаллигини жаҳон-га яна бир бор намоиш эт-ди, деб ўқитди докладчи.

1983 йилда халқ фара-волигини янада ошириш соҳасида каттагина тадбир-лар рўбга чиқарилди. Партия Марказий Комитети ба-йан, Совет ҳукумати жами-ят аъзолари олаётган мо-дий неъматлар уларнинг ме-ҳнати миқдорига ва сифати-га катта мувофиқ бўлиши учун тақсимлаш мусобаба-ларини тақомиллаштиришга катта эътибор бермоқдалар.

Ишчи ва хизматчиларнинг пул билан олаётган ўртача ойлик иш ҳақи 1983 йилда 2,4 процент, колхозчилар-нинг меҳнат ҳақи эса 7 про-цент кўпайди.

Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти 1983 йилда 2,7 про-цент ортди. Аҳолига қур-сатлаётган маънавий хизмат ҳажми ошди. Ижтимоий истеъмол фондлари 4,6 про-цент кўпайиб, 134 милли-ард сўмликдан ошиб кета-ди. Натигада аҳоли жон бошига тўғри келадиган ре-

ал даромадлар 2 процент ортди.

Уй-жой коммунал қурили-ши — социал программа-мининг муҳим қисмидир. 1983 йилда жами ҳақни 109 миллион квадрат метр уй-жой фойдаланиш учун то-пширилди, бу эса тахминан ўн миллион кишининг уй-жой шартларини яхши-лаш имконини беради. Халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, маданият муассасалари тар-моғи кенгайтирилди.

1983 йилда экономикани ривожлантиришдаги ишлар-ни яхшилашга эришилгани-ни қайд этиш билан, бирга биз мавжуд қийинчиликлар, камчиликлар ва ҳал этилма-ган вазифаларни реалистик баҳолашмиз керак, деди Н. К. Байбаков.

Бир қанча министрликлар, шу жумладан СССР Энер-гетика ва электрлаштириш министрлиги, Нефть саноа-ти министрлиги ва Химия машинасозлиги министрли-ги янги техника ва техноло-гияни жорий қилиш план-ларини бажармайдилар, бу эса табиий равишда ишлаб чиқаришнинг ва меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръ-атларига таъсир қилди. Кўп-гина министрликлар ва идо-ралар, иттифоқдош респу-бликаларнинг Министрлар Советлари моддий ресурсл-лар сарфлаш нормаларини камайтириш юзасидан план-да белгиланган топириқ-ларнинг бажарилишини таъ-минламайдилар.

СССР Химия саноати ми-нистрлиги, Қора металлур-гия министрлиги, СССР Ғу-мон, целлюлоза-қоғоз ва ёғочсозлик саноати минис-трлиги, СССР Енгил сано-ат министрлиги ҳамда бошқа баъзи министрликларнинг ишдаги катта камчилик шундан иборатки, улар шарт-номалар ва буюмларга муво-фиқ маҳсулотнинг бир қан-ча энг муҳим турларини иш-лаб чиқариш ва етказиб бе-риш планларини бажарма-йдилар. Бу эса, табиикки, иқ-тисодий ривожланишнинг мувозанатини бузди, ёндаш корхоналарнинг ишига ва халқ хўжалигининг ҳамда аҳолининг мазкур турдаги маҳсулотларга бўлган эҳти-ёжларини қондиришга сал-бий таъсир қилди.

Кўпгина бирлашмалар ва корхоналар аҳоли учун ке-ракли моллар ишлаб чиқ-ариш, уларнинг турларини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш топириқлари ба-жарилмаслигига йўл қўй-моқдалар.

Қурилиш ишларини та-шқил этишдаги камчиликлар-ни тутатиш сўст бормоқда. Қурилиш министрликлари ҳамон кўп ҳолларда ишлаб чиқариш қувватларини ва асосий фондларини белги-ланган муддатларда ишга туширмайдилар, ресурслар-нинг қўлдан-қўл объектларга бўлиниб кетишига йўл қўй-моқдалар. Буюрмачи ми-нистрликлар ва лойиҳа та-шқилотларнинг аёли билан қурилишнинг смета қиймати анча ошиб кетмоқда, лойи-ҳа смета интизомни бузиш-моқда. Мана шуларнинг ҳам-маси вақт ва маблағнинг қўлаб зое кетишига олиб бормоқда.

Хўжалик фаолиятидаги мавжуд камчиликларни ту-татиш, давлат интизомини бутун чоралар билан мус-таҳкамлаш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ўстириш резервларини тинимсиз қи-дириб топиш ва сафарбар этиш — министрликлар ва идо-раларнинг, иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг, корхоналар, ташиқлотлар, қурилишлар коллективлари ва улар ра-барларининг энг муҳим бур-чидир.

СССРни иқтисодий ва со-циал ривожлантиришнинг 1984 йилги Давлат плани партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитети-нинг кейинги Пленумлари қарорларини бажаришда му-ҳим босқич бўлади, деди док-ладчи. План 1983 йилда

эришилган иккинчи тенден-цияларни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, беш йил-лик планни бажариш учун кулай шароит яратишни, экономика узлуксиз ривож-ланишини таъминлашни, СССРнинг ишлаб чиқариш ва илмий-техникавий потен-циалидан янада самарали фойдаланишни ҳамда уни янада мустаҳкамлашни қўз-лаб тузилган. Шу асосда совет халқининг фаровонли-ги ўсиши таъминланади ва мамлакатнинг муҳофаа коби-ляти муносиб даражада сақланади.

Партия билан ҳукумати-нинг қарорларига, ўн бирин-чи беш йиллик топириқла-рига биноан 1984 йилги план экономикани ривожлан-тиришнинг интенсив омилла-ри ролини оширишни, чиқим-лар ўсишига нисбатан пи-ривард натижаларнинг ил-дамроқ ўсишини, ишлаб чиқариш қувватлари ва асосий фондлардан фой-даланиш яхшиланишини, фан, техника ва илгор таж-риба ютуқларини практикага кенг жорий этишни, бошқа-ларни, планлаштиришни ва хўжалик қоритиш методлари-ни тақомиллаштиришни қўз-да тутди.

Халқ хўжалигидаги про-порцияларга ва план бўли-мларнинг мувозанатли бўли-шга риоя этишга, шунинг-дек моддий ва маънавий ре-зервларни вужудга келти-ришга катта эътибор берил-ган.

1984 йилги планда истеъ-мол ва жамғарма учун фой-даланиладиган миллий даро-мади 15 миллиард сўм-лик миқдорда ёки 3,1 про-цент кўпайтириш қўзда ту-тилган. Бунда миллий даро-мади кўпайтиришнинг ҳам-маси халқнинг турмуш дара-жасини оширишга ишлатил-ди.

Саноат маҳсулотини ишлаб чиқаришнинг 3,8 процент, қишлоқ хўжалиги маҳсуло-тининг ҳажмининг эса 6,4 про-цент кўпайтириш белгилан-ган.

Ишлаб чиқариш самара-дорлигини янада ошириш, аввало меҳнат унумдорли-гини ўстириш — планнинг марказий вазифаларидан би-ридир. Саноатдаги меҳнат унумдорлиги бир йил ичида 3,4 процент, қурилишда 3,3 процент, қишлоқ хўжалиги-да (жамоат сектори) 8,5 про-цент оширилди керак. Мил-лий даромадни умуман кў-пайтиришнинг 97 проценти-ни, саноат маҳсулотини ва ку-рилиш-монтаж ишларини кў-пайтиришнинг 90 проценти-ни меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига олиш қўз-да тутилди, қишлоқ хўжа-лигида ва темир йўл транс-портида эса ўсишнинг ҳам-масига меҳнат унумдорлиги-ни ошириш йўли билан эри-шилиши керак.

Моддий ресурсларни бу-тун чоралар билан тежаш ижтимоий ишлаб чиқаришнинг интенсивлашнинг муҳим омилдир. 1984 йилги план-да министрликлар, идоралар ва иттифоқдош республика-лар учун мотор ёқилгисини, қозон-печ ёқилгисини, электр ва иссиқлик энергия-сини, қора ва рангли метал-ларни, ёғоч ва бошқа мате-риалларни тежаш юзасидан катта топириқлар белги-ланган.

Натигада миллий даро-мад билдиги ҳисобига энер-гия сарфи 1,5 процент, ме-талл сарфи эса 2,5 процент қисқарди.

Экономиканинг ҳамма тар-моқларини интенсив ривож-ланиш йўлига ўтказиш асо-сий ишлаб чиқариш фон-дларидан фойдаланиш самара-дорлигини ошириш юзасидан планда белгиланган топи-риқларнинг бажарилишига кўп жиҳатдан боғлиқ бўла-ди. Бу вазифа министрлик-лар ва идоралардан, итти-фоқдош республикаларнинг Министрлар Советларидан бир қанча ёндаш тармоқлар-га ва ишлаб чиқаришларни ри-вожлантиришдаги номуво-фиқликларни тутатиш юза-сидан зарур тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга оши-

ришни, корхоналардаги меҳ-натни ташқил этишни ҳамда уларнинг моддий-техникавий таъминотини доимо тақо-миллаштиришни, корхона-ларнинг ишдаги сменалар-ни кўпайтиришни, лойиҳа қувватларини ўз вақтида ўз-лаштиришни талаб қилади.

Планда планлаштириш ва хўжаликни бошқариш прак-тикасини, корхоналар ва уларнинг ҳождимларини иқ-тисодий рағбатлантириш иж-тилош тадбирлари қўзда ту-тилган. Бу ишда келгуси йилдан бошлаб планлашти-риш ва хўжалик фаолияти-да ишлаб чиқариш бирлаш-малари (корхоналар)нинг ҳу-қуқларини кенгайтириш ҳам-да уларнинг иш натижалари учун масъулиятини кучай-тириш соҳасида иккинчи умумиттифоқ ва учта рес-публика министрликларида ўтказиладиган иқтисодий эксперимент муҳим роль ўй-наши керак.

1984 йилги планда сано-ат ишлаб чиқаришини янада ўстириш, унинг тармоқ-структурасини тақомиллаш-тириш, маҳсулот сифатини ва ишчи-пухталигини оши-риш қўзда тутилган, деди Н. К. Байбаков.

«Б» группа учун ривожлан-ишнинг илдам суръатлари белгиланган, бу группанинг маҳсулотини 4 процент, «А» группанинг маҳсулотини эса 3,7 процент кўпайди.

Саноатнинг ишлама тар-моқларини бирмунча тез ри-вожлантириш ҳам белгилан-ган. Бу тармоқлар маҳсуло-тининг ҳажми 4,4 процент кўпайди.

Сўнгра докладчи ёқилғи-энергетика комплексини қо-ра ва рангли металлургия-ни, химия ва нефть химия-си саноатини, бинокорлик ма-териаллари ишлаб чиқариш-ни, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарувчи тармоқ-ларни ривожлантириш маса-лаларига батафсил тўхтал-ди.

Докладчи аҳолини моллар билан таъминлашнинг тезроқ яхшиланишга эришиш зару-ринлиги ҳақида таъкидлаб, мо-дий ишлаб чиқаришнинг ҳар бир тармоғи, ҳар бир корхо-на мол ресурсларини тўзли-ришга ўз ҳиссасини қўлиши кераклигини ўқитиб ўтди. Шундай қилиш совет киши-ларнинг турмуш даражаси-ни юксалтириш мақсадида амалга оширилаётган энг муҳим вазифалардан бирини ҳал қилишга ёрдам беради.

1990 йилгача бўлган давр-га мўлжалланган Озёк-ов-қат программасини амалга ошириш билан боғлиқ бўл-ган масалалар доимо пар-тия билан ҳукуматнинг диқ-қати марказида турбиди, чу-нки бу — чинакам умумхалқ, умумдавлат, ишқидир, деди. Сўнгра Н. К. Байбаков.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг муваффақиятли ривожлантириш, етиштирил-ган маҳсулотини сақлаб қо-либ, ўз вақтида истеъмолчи-га етказиш — Озёк-овқат программасини амалга оши-риш соҳасидаги бутун иш-ларнинг марказий вазифалари-дан биридир. Шу сабабли бутун агросаноат комплексини бир маромда ишлаши-ни таъминлаш гоит муҳим-дир. Партия Марказий Ко-митети билан СССР Минис-трлар Совети қишлоқ хўжа-лигининг экономика бошқа тармоқлари билан ўзаро иқ-тисодий муносабатларини янада тақомиллаштириш тад-бирларини ишлаб чиқдилар.

Агросаноат комплексини тармоқларини ривож-лантиришга оид 1984 йил-ги план КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябр Пленумлари қа-рорлари Озёк-овқат про-граммасининг ва беш йиллик планнинг шу йилга белги-ланган топириқлари асоси-да ишлаб чиқилган.

Қишлоқ хўжалигининг я-ли маҳсулотини 140,4 милли-ард сўмлик ёки шу йилда-гига қараганда 8,4 милли-ард сўмлик кўп миқдорда белгиланган.

Дон, пахта, картошка, сабзавот, поллиз маҳсуло-лари, тамаки, чой бағри, пилла, тухум ва қўл-хонуз бағлиги ҳарид қилиш беш йиллик план даражасида ёки бундан бир оз юқори-роқ қилиб белгиланган. Чор-ва ва парранда ҳарид қи-лиш 1983 йилда қўзилаёт-ганига нисбатан кўпроқ миқ-дорда, бирок, беш йиллик планнинг 1984 йилга мўл-жалланган топириқларидан бирмунча камроқ қилиб белгиланди.

Озёк-овқат программаси-га, КПСС Марказий Коми-тети Сийсий бюросининг қўрсатмаларига мувофиқ РСФСРнинг Ноқоратупроқ зонасида қишлоқ хўжали-гини ва у билан боғлиқ бўл-ган тармоқларни ривожлан-тириш суръатларини жадал-лаштириш, бу зонани юксак даражада ривожланган деҳ-қончилик ва чорвачилик ре-гионига айлантириш тадбир-лари амалга оширилмоқда. 1984 йилда қишлоқ хўжа-лигининг моддий-техникавий базаси мустаҳкамланди.

Планда агросаноат комп-лексининг муҳим таркибий қисми — озёк-овқат саноати тармоқларида маҳсулот «иш-лаб чиқаришнинг кўпайтириш қўзда тутилган. Ўшш, сут, мева-сабзавот консервалар-и, қондирет маҳсулотлари, пишлоқ ва бошқа озёк-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқа-риш кўпайтирилди.

Докладчи транспорт ва алоқани ривожлантириш тўғ-рисида таъкидлаб, жумладан газ, нефть ва нефть маҳсу-лотларини юбурдагидан тру-бопровод транспортини янада юксак суръатлар билан ри-вожлантирилишини ўқитиб ўтди.

Планда транспортнинг моддий-техникавий базасини янада мустаҳкамлаш, унинг иш қўрсаткичларини яхши-лаш қўзда тутилган. Байкал-Амур темир йўл магистрал қурилишини жадаллашти-риш юзасидан қўзилаётган тадбирлар натижасида 1984 йилнинг окхирда 3400 ки-лометрлик мана шу йўлнинг бошидан охиригача ҳамма изларини ётқизиб бўлиш мўл-жалланмоқда.

Н. К. Байбаков денгиз ва дарё флотини, ҳаво ва автомобиль транспортини, алоқанинг ҳар хил турлари-ни ривожлантириш йўна-лишлари ва марраларини айтиб берди.

1984 йилги планга капи-тал қурилиш юзасидан кат-та топириқлар белгилан-ган. Бу топириқларнинг бажарилиши ўн биринчи беш йилликнинг туталовчи босқичида ва ундан кейин совет экономикасини узлук-сиз ривожлантиришга ёрдам беради.

Планин ишлаб чиқиш чо-ғида капитал маблағларини, моддий-техникавий ва меҳ-нат ресурсларини озёк-ов-қат ва энергетика програм-маларини амалга оширишга, саноат ва транспортнинг ба-завий тармоқлари ривож-ни жадаллаштиришга, шу-нингдек ношқил қиқариш соҳасига ва аввало уй-жой қурилишига биринчи галда сарфлаш зарурлиги эъти-борга олинди, деди док-ладчи.

Шунинг хисобга олиб, план-да пул билан таъминлаш-нинг ҳамма манбалари бў-лишга умуман халқ хўжа-лиги сарфланадиган капи-тал маблағ 149,6 миллиард сўм миқдорда ёки 1983 йилда қўзилаётганидан 3,9 процент кўп белгиланди.

Давлат капитал маблағи 129,4 миллиард сўмини та-шқил этади ва 1983 йилги даражадан 5,2 процент ор-тади.

Давлат капитал маблағи хисобидан жами қиймати

129,4 миллиард сўмлик асо-сий фондлар ишга тушири-лади. Бунда асосий фонд-ларини ишга тушириш 5,8 процент ортади, бу эса дав-лат капитал маблағининг кўпайиш суръатларидан юқоридир. Битмай қолган қурилиш ҳажми 3,5 милли-ард сўмлик миқдорда қис-қартирилади.

Совет экономикасини ри-вожлантириш суръатлари, унинг самарадорлигини оши-риш, кўпгина социал про-блемаларнинг ҳал этилиши халқ хўжалиги тармоқла-рида фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этиш суръатларига кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади.

Фан ва техникани ривож-лантириш юзасидан планда белгиланган топириқлар фан-техника соҳасидаги я-нона сийсатини изчиллик билан амалга оширишга, иқтисо-дий ўсишнинг интенсив омил-ларини кучайтиришга қара-тилган бўлиб, энг муҳим со-ҳалардаги илмий-тадиқот-ларини янада ривожлан-тириш, фан билан ишлаб чиқаришнинг иттириасия-сини қўқурлаштириш назар-да тутди.

Совет Иттифоқи Ғазро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши-га аъзо бўлган мамлакат-лар билан ҳамкорликда кўп томонлама асосда ишлаб чи-қарган фан-техника про-блемаларига оид топириқ-лар планга киритилган.

Ижтимоий ишлаб чиқа-ришнинг узлуксиз ривожлан-тириш, унинг самарадорли-гини ошириш, деди сўнгра докладчи, социалистик иш-лаб чиқаришнинг олий мақ-садига эришишга — халқ фаровонлигини муттасия юксалтиришга, аҳолининг мо-дий ва маънавий эҳтиёжла-рини қондиришга хизмат қи-лади.

КПСС Марказий Комитети Сийсий бюросининг 1986 —1990 йилларга мўлжал-ланган беш йиллик плани ҳамда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш-нинг узоқ истиқболга мўл-жалланган асосий йўналиш-ларини составида халқ истеъ-мол моллари ишлаб чиқа-риш ва аҳолига хизмат қилиш системасини ривож-лантириш комплекс програм-масини ишлаб чиқиш зарур деб топан қарорини совет кишилари партиянинг халқ фаровонлиги тўғрисидаги ғамхўрлигининг янги ифо-даси деб қутиб олдилар.

1984 йилги планга халқ-нинг турмуш даражасини оширишга доир қўлдан-қўп тадбирлар киритилган. Аҳо-ли жон бошига реал даро-мадлар 1983 йилдан 2 про-цент ўрнига ва беш йиллик планда 1984 йил учун қўзда тутилган 3,1 процент ўри-га 3,5 процент кўпайди. Иш-чи ва хизматчиларнинг ўр-тача ойлик иш ҳақи 185,5 сўмга етказилди ёки 2,2 процент ортади, колхозчилар-нинг ўртача ойлик меҳнат ҳақи 142,2 сўмга ташқил этади ва 3 процент кўпай-ди.

Ижтимоий истеъмол фонд-лари 139,5 миллиард сўмга етади ва 1983 йилга нисба-тан 3,7 процент кўпайди.

Аҳолининг даромадлари билан харажатларини, тў-лун қўзилаётган ага бўлган талаби билан товар обороти ва ҳақ тўланадиган хизмат ҳажмларини мувозанатлаш-тириш 1984 йилги плани ишлаб чиқишнинг муҳим проблемаларидан бири бў-лди.

Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни белгиланган миқдорда ўсти-риш 322,5 миллиард сўм-лик товар оборотини таъмин-лайди. Бу — 1983 йил да-ражасидан 16,5 миллиард сўмлик ёки 5,4 процент юқо-ридир. Аҳолига маънавий хизмат ҳажмининг 1984 йил-да 10 миллиард сўмликка

ёки 8,5 процент кўпайтириш белгиланмоқда.

Давлат ички заёмлари об-лигациялари ҳақини тўлаш давом эттирилади.

Ўтган йилларда бўлгани-каби 1984 йилда ҳам кат-та ҳажмдаги уй-жой қурили-ши, шунингдек ношқиллаб чи-қариш соҳасининг бошқа объектлар қурилиши амал-га оширилди.

Кооператив ва якка тар-тибда уй-жой қуриш анча кенгайтирилмоқда.

Беш йилликнинг 4 йили мобайнида 432 миллион квадрат метрдан зиёд, ёки беш йиллик планда шу давр учун белгиланганидан 9,3 миллион квадрат метр кўп уй-жой бинолари қуриб бит-казилди. Натигада 40 мил-лионга яқин киши ўзининг уй-жой шартларини яхши-лаб олади.

Маориф ва соғлиқни сақ-лаш муассасалари тармоғи-ни янада ривожлантириш, аҳолига социал-маданий хиз-матини яхшилаш қўзда ту-тилган.

1984—1985 йилларда қундузги умумий таълим мактабларидан 40,4 миллион, яъни бу йилга нисбатан 500 минг кўп киши таълим олади. Планда 818 минг ўринли умумий таълим мак-табларини қуриш белгилан-ган. Бу беш йиллик план-нинг шу йил учун белги-ланган топиригидан ортқ-дир.

1984 йилда олий ва ўрта ўқув юрлари 2 миллиондан кўпроқ мутахассис етиштириб чиқарди. Улар-нинг жами сони 33 милли-он кишига етади ва халқ хўжалигида ишлаб турган барча ҳодимларнинг чорак қисмидан ортади.

Қишлоқ жойларда, Сибир-да, Узоқ Шарқда ва бошқа ўзлаштирилаётган район-ларда маданий муассасала-ри ҳамда омавий ахборот воситалари тармоғи илдам суръатлар билан ривожлан-тирилди.

Аҳолига доволанч-профи-лактика ёрдамини, шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг са-наторий-курортларда довол-аниши ва дам олишини таъ-мин қилишни янада яхши-лаш белгиланган.

Мамлакатимизда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш сингари муҳим иқтисодий ва социал проблемаларга катта эътибор берилмоқда. Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг КПСС Марказий Комитети Пленумидаги нў-тақида бу соҳадаги ишн яна-да сабаб ва собитқадимлик билан ўтказиш зарурлигини алоҳида таъкидлади.

1984 йилги планда ҳаво ва сув ҳавзаларини, ерини, ўрмонларни муҳофаза қи-лиш, ёввойи ҳайвонлар ва паррандаларни, балқ запас-ларини урчнтиб кўпайтириш, минерал хом ашёдан самарали фойдаланиш соҳасида-ги ишларнинг катта комп-лекси белгиланган.

Докладчи ишлаб чиқарув-чи қуларни жоғаллатириш ва иттифоқдош республика-ларнинг хўжалигини ривож-лантириш ҳақида гапирар экан, 1984 йилги планда барча республикаларнинг экономикаси ва маданияти-ни янада юксалтириш, улар-нинг хўжалигини комплекс ривожлантириш ва шу би-лан бирга умумиттифоқ меҳ-нат тақсимотидаги иктисо-лашувни қўқурлаштириш белгилаб қўйилганлигини таъкидлади. Барча иттифоқ-дош республикаларда саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ўстириш қўзда тутилган.

Ташқи иқтисодий алоқа-ларини янада ривожлантириш назарда тутилган. Молларни экспорт ва импорт қилиш 1984 йилги плани беш йил-лик план топириқларини, шунингдек социалистик, ри-вожланаётган ва капиталис-

тик мамлакатлар билан узоқ муддатли савдо-иқтисодий битимларга асосланган.

КПСС Марказий Комит

